

New York 5.12.83

Lp.

Här^{ra} Henn Kirikmäe!

Sügisel^u op^{ee}aasta algul paljundasⁱⁿ Keskühingu kirja ja saatsin igale USA koolile paludes küsimust arutada oppenõukogu koosolekul ja oma seisukohad ning ettepanekud saata otse Keskühingule. Oleks huvitav teada: kas koolid tegid seda ja missugused koolid? Oma koolis tutvustasin seda kirja esimesel õppenõukogu koosolekul ja palusin õpetajate ettepanekuid kirjalikult anda mulle. Kuuaegse ootamise järele ei saanud ma midagi. Siis pljundasⁱⁿ jälle teie kirja ja saatsin igale õpetajale postiga koju. Nüüd ma olen mõningaid vastuseid saanud. Kuigi teie poolt antud tähtpäev on ammu möödas, saadan need teile teadmiseks.

Keskühingule ja Teile^u roomsaid pühi ja õnnelikku uutaastat soovides

Eduard Kärner

Eesti noorte rahvusliku kasvatuse peamine eesmärk peab olema eesti keele säilitamine. Kui kaob keel, siis kaob ka rahvus. (Nagu on, kadunud ajaloo areenilt liivlased, vadjalased ja paljud teised kunagised eestlaste hoimud.)

Eesti koolides peab jääma oppekeeleks eesti keel! Kuigi sageli peame eesti koolis sõna mõiste selgitamisel peame kasutama kohaliku maa keelt s.o. inglise keelt, kui õpilasel selles keeles sõna mõiste on olemas, aga põhikeeleks peab jääma ikkagi eesti keel. (kahjuks kuulub, et mones eesti koolis kasutatakse inglise keelt rohkem kui eesti keelt.) See oleks lubatav sel puhul, kui eesti koolis töötab erigrupina täiesti umbkeelsed õpilased.

Juba kümnekond aastaid tagasi oli neid, kes soovitasid eesti ajalugu ja maateadust õpetada inglise keeles, et õpilased saavad paremini aru. Ka oli vanu pedagooge, kes seda mõtet pooldasid. Mina isiklikult olin siis selle vastu ja olen seda ka täna! Minu arvates ei ole ajaloo ja maateaduse tunnid eesti koolis eeskätt faktiliste teadmiste andmiseks vaid ikkagi eesti keele õpetamiseks. Kui koolis on 4-5 õppetundi läheks töö igavaks, kui loetakse kogu aeg üht lugemikku ja kirjutatakse harjutusi. Õpilastele on vaja vaheldust dust ja ajaloo ja maateaduse raamatud annavad seda vaheldust - teissugune aine ja teissugused sõnad kui lugemikus, aga rakendatud keeleõpetuse vankri ette. On õpilastel inglise keel selge, siis nad võivad selles keeles ise lugeda eesti ajaloo ja maateaduse kohta, sest niisuguseid raamatuid on olemas.

Noorte organisatsioonides (noorteklubid, gaidid, skaudid) peab olema töö- ja oppekeeleks eesti keel! Olen tähele pannud, et mitmed noored juhid, kes ise ei ole küllalt tugevad eesti keeles, kipuvad kasutama koondustel inglise keelt. Täiskasvanute eesti organisatsioonides peab valitsema kooskäimisel ja asjaajamisel eesti keel, mis aitab noorliikmeid eesti keeles edasi. Survet tuleb avaldada noorte vanematele, et kodus räägitaks eesti keelt. Segabiellu perekonnas peaks "peremeest mängima" eestlasest abielupool.

USA-s on mitmed eesti koolid lõpetanud tegevuse - ei ole enam õpilasi! Indianapolis töötas kaua aastaid eesti kool väheste õpilastega ja ühe õpetajaga. Õpetaja vananes ja ei olnud enam õpilasi. New Yorgi osariigist kolis sinna perekond, kelle pereproua oli siin ühe eesti kooli juhataja-õpetaja. Peatselt hakkas Indianapolis kool uuesti tööle: oli õpilasi, aga ei olnud organiseerijat. Vermonti osariigis töötab aastaid eesti kool 3 õpilasega (õpetajaks on endise Tallinna Reaalkooli direktori Karl Koljo tütar).

Eesti koolid peaksid töötama niikaua, kui leidub veel 1-2 õpilast, kes soovivad õppida eesti keelt!

Eduard Käner

JUHAN KURRIK

Rahvuslikud põhimõtted Eesti koolides.

1. Eesti koolide ülesandeks on õpetada eesti keelt ja meelt. Õppekava ei saa olla päriselt neutraalne. Esiteks ei saa loobuda eesti keelt ja meelt. Teiseks need kes tahavad eesti keelt õppida või vähemalt nende vanemad, on oma tahtega nõidanud, et nad on eesti kultuuri hestusest hunitatud ja väärivad et nemad või nende lapsed saavad ka eestlusest meelestatud.
2. Tunnustagem, et selle üle mis on rahvuslus eksisteerivad mitmed erinevad arvamused. Koolid ei või sekkuda meie sisemiste lahkarvamustesse, näiteks kodumaa külastamisse.
3. Koolid peavad ohutama et kodu- ja välis- eestlased on üks rahvas ja üks vaim. Kodu- Eesti on maezu lihtsalt okupeeritud. Kodu- Eesti mahategemine, nagu seda kahjuks meie paguluses väga palju on juhtunud, peab lõppema.

4. Eesti ajaloo õpetamine ei tohi olla ühe "kurva ajaloo õpetamine", nagu ma seda ühe õpilase käest kuulsin. Kurba ajalugu unustakse kiiresti ära. Eesti ajalugu võib väga positiivselt õpetada. Me oleme üks kange ja püsiv rahvas. Me oleme küll kannatanud, kuid mitte rohkem kui teised rahvad ka. Me võime uhked olla oma püsivuse üle ja selle üle, et me nii vähesega nii palju oleme saavutanud. Me oleme isegi jäänud olnud.
5. Samuti ajaloo õpetamise ajas on aeg et me hakkame rahvaste vaenlast unustama. Kui me näeme iseennast positiivselt, ei pruugi me teisi negatiivselt näha.

Märge: raar õpetaja meie poolt

fdk

23. sept. 1983

Noorte rahvuslik kasvatamine ja õpetamine.

Eesti nooremal generatsioonil on eri ülesanne: olla eestlane ja säilitada oma eestlust. Igal rahvusel on oma keel. Kui keel kaob, siis kaob ka see rahvus. Inglise ja rootsi keelt õpivad noored koolis. Eesti keele õppimine peab algama väga varakult kodus. Mida varemalt, seda parem. Esimesed ^{sonad} peaksid olema eesti-keelsed. Nii on vanemate ülesanne rääkida oma lastega järjekindlalt eesti keelt. Suur patt on eesti keele rääkimisel võtta abiks üksikuid inglisekeelseid sõnu. Sel loobutakse puhtast eesti keelest, millest on väga kahju. Vanemate ülesanne on ^{huvul} tõlkida lastele tundmatud ingliskeelsed sonad eesti keelde. Sel moel on võimalik moodustada korralikud laused eesti keeles, ilma et tarvitada eesti- ja inglisekeelseid sõnu segamini. Väga praktiline on õppida eesti keelt lugema ja kirjutama. Lugemine suurendab sõnavara õppimist. Kirjutamine samuti aitab uusi sõnu meelde jätta. Vanemate kohustus on kas osta või laenata eestikeelseid raamatuid raamatukogust. Lapsed nähes trükitult eesti raamatuid, taipavad varsti, et eesti keel on omaette keel.

Mõnede lastele on meeldivaks üllatuseks, et on olemas ka eestikeelsed koolid. Sellest faktist ilmneb, et eesti lapsi on rohkem, kes kõik õpivad eesti keelt. Eesti koolis on palju lõbusam eesti keelt õppida kui kodus. Koolis õpilased leiavad uusi sõpru, kes on eesti perekondadest. Peale eesti keele õpitakse kõrgemates klassides ka maadeteadust ja ajalugu. Ajaloo tunnid on eriti huvitavad, sest õpilased näevad, et eesti rahvas on sajandite jooksul eksisteerinud ja eestlastel on tulevik. Õpilastel on ka võimalik eestlaste tuleviku eest võidelda ning võita. Maadeteaduse tundides õpilased näevad maakaardil Eesti asukohta ja teavad siis, et Eesti asub Euroopas. Nad tutvunemad veel Eesti jõgede, järvede, mägede, kliimaga jne. Neil on huvitav teada, missugune on see maa, kus eesti laste esivanemad on kaua aega elanud ning tootanud. ... Usuetuse tundides on kõik seletused eesti keeles. Laulutundides nad õpivad laulma peamiselt eesti laule ja käivad ka aktustel esinemas. Rahvatantsud on teretulnud, sest õpilased harjutavad tantsimist muusika saatel ja esinevad ka kooli pidudel.

Kuid kodud ja koolid ei ole ainukesed paigad, kus noored kasvavad tublideks eestlasteks.... Aktiivsed on gaidide ja skautide organisatsioonid. Seal peetakse järjekindlalt koondisi ja igal suvel on laagrid. Laagrid peetakse väljas telkides, kus on palju varsket õhku. Noored õpivad skautlikku tarkust. Kuna seletused on eesti keeles, siis tuleb see kasuks eesti keele oskuse täiendamiseks. Noortele jagatakse rahuhindu mitmel alal. Hinnatakse ka eesti keele oskust. Teatud aastate järel korraldatakse maailma-laagrid, mis rohutavad eestlaste kokkukuuluvust ülemaailmses ulatuses.

Väga meeldivad nii noortele kui ka vanemale generatsioonile on teiseadki

1111
kogunemised. Eestlased on laulurahvas. Juba palju aastaid tagasi korraldati Eestis laulupidusid, kus laulsid suured rahvahulgad ühe taktikepi all väljas vārskes ohus ja kuulajaid oli veelgi rohkem. See traditsioon on kestnud kuni tanapäevani. Samuti esinetakse vanaaegsete rahvtantsudega. Kui noored naevad neid rongkaik^l, laulupidusid^{id} ja rahvatantse, siis haarab neid üldine vaimustus. Siis iga noor tahaks olla nende esinejate hulgas. Iga noor tahab olla eestlane ning voidelda eestluse eest.

Kokkuvõte:

Eesti keele ja eestluse arendamine

1. Eesti kodudes,
2. eesti koolides,
3. skautluses ja gaidluses ja
4. eesti rahva pidustustel.

Leida Juks.